

פרס באמת אינו מפתיע. מדיניותו מתבטאת בתרגילים ריחניים, לא רק במישור המפלגתי או קואליציוני, אלא גם במישור מדיניות החוץ. יש להעמיד למשאל-עם לא רק סיכומי מו"מ על עתיד רמת הגולן, עכשיו יעמוד למשאל גם הסיכום של השלב השלישי והסופי של מו"מ על עתיד השטחים עם הפלשתינאים.

יש לשים לב: לזכות בבחירות ובדרך זו במנדט לחתימת הסכם אתם אינו מספיק עוד; ההכשר חייב להיות למהדרין! המחשבה היא לגרוף את המתלבטים בקהל הבוחרים ולשחררם מספקות ההכרעה. ההכרעה נדחית למועד מאוחר יותר, לסוף המו"מ בעוד שלוש שנים, והיא כולה בידי הציבור. לא רוצים בהסכם? לא צריך. מובן שביבי מתפקע מכעס על התרגיל. מה יספר עכשיו לקהל הבוחרים, על אופיו האמיתי של השלום, אם גורלו יוכרע במועד אחר וממילא ע"י כל אחד?

בלאו הכי אין להאמין לפלשתינאים: הם בעצם אינם רוצים בהסכמים, הם רוצים בפלשתין. אישור סופי של הסכמי הקבע ע"י משאל-עם ידרבן אותם אולי להזק את המכסה על החמאס ועל הרחוב. מה יהיה אחר כך, לאחר שעם ישראל, בתבונתו חובקת תבל, ישיב בחיוב על משאל ליבו ולפלשתינאים ייתן דרוז? מה יהיה, אם העם ידחה את ההסכמים ואנו נצטוו להמשיך ולשבת על הכידונים? כשלא לגמרי בטוח, שמצב זה יהיה קיים בכל מקרה? לכן, כדברי המשורר, "שתה כוס קפה הפוך..." ודחה את ההכרעה, משהו בטח יצוץ בינתיים.

גם במר"צ זועמים. איפה השלום הממלכתי? שלום בלי יוסי שריד, זה שלום זה? לאמיתו של דבר – מר"צ חלפה כבר מן העולם. בלי שולמית אלוני, מי צריך אותם? מר"צ מעלה בתפקידה ובאמון הציבור. תפקידה היה לסלק את הדתיים מהחיים הפוליטיים. הכשילו את שולמית אלוני כבר בצעדיה הראשונים לריסון התועבה הפוליטית הדתית. הכל למען השגת המטרה, "אליה יש למקד את כל המאמצים" – השלום. האמת היא, שלא היה צורך בנוכחות מר"צ בדיונים עם הפלשתינאים; שריד ישב שם כגלגל חמישי, אך איש לא חשב לרגע, שמר"צ הצילה את המצב. לעומת זאת הזניחה מר"צ את הנושאים עליהם הייתה מופקדת, ובהם זכויות האזרח וחופש הפולחן. בדיוק לכך נבחרו. במשבר הקואליציוני הראשון צריך היה לאחוז בגרונו של רבין, לא לוותר על משרד החינוך ולהכריחו לסלק את ש"ס. בהיעדר צעדים נמרצים הריקו את מר"צ מתוכנה. השאר הוא רכילות: האם יוסי שריד באמת קיים מגעים בעניין חזרתו ל"עבודה", האם האנטיפתיה לשולמית אלוני בשורות מר"צ שיחקה תפקיד גדול יותר מהקו הפוליטי של מפלגתה?

כיצד נמשיך מכאן הלאה? הבחירות עלולות להפוך לכדור פורח שהתרוקן מאוויר וסתם כך צונח לו ארצה, מקופל. ואלה שיושבים בגונדולה אינם יודעים למה נבחרו. ומה עם ערפאת? גם ממנו יצא האוויר. אם כל בר בי רב יוכל לתת את דעתו, חשוב יותר, את קולו להסכם הקבע העתידי, מה צפוי לו. יהיה עליו לגנוז את חלומו ומכספי הפיתוח של הקהילייה האירופית לקנות נשק וחלילה לתת את השלטון לידי החנוונים והאינטלקטואלים הנתעבים בעיניו, במקום שלטון הפת"ח? ואולי נראה, בכל זאת, בעוד שלוש שנים התחלות של כלכלה. ובהרהור שני אמנם – האם ישרוד ערפאת ללא סיכוי ל"זכות השיבה", ציפור הנפש של תנועתו? אנחנו נכנסים כאן לדמדומים של הקווים האדומים האידיאולוגיים: האם, לבסוף, יכריז ערפאת עצמו על משאל-עם?